

Nynäshamns Naturskyddsförening

Nynäshamns kommun
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
149 81 Nynäshamn

2011-09-30

Synpunkter på utställt förslag till översiktsplan för Nynäshamns kommun

Vi har tagit del av det utställda förslaget till översiktsplan (ÖP) och vill härmed överlämna våra synpunkter på förslaget. I avsnitt 1-4 nedan finns synpunkter av mer generell karaktär, och i avsnitt 5 har vi samlat ett antal mer specifika synpunkter.

1. Allmänna förutsättningar

I jämförelse med det översiktsplaneprogram som vi lämnade synpunkter på 2007-02-27 och det förslag till översiktsplan som vi lämnade synpunkter på 2010-01-31 har ytterligare stora framsteg tagits i och med detta utställda förslag till ÖP. Vi håller i stort sett med om att de strategier som beskrivs i kapitel 3 kan vara förenliga med en långsiktigt hållbar utveckling, särskilt den Ortsstruktur som beskrivs. Vi anser dock att ÖP:n inte tillräckligt lyckas beskriva och problematisera den huvudsakliga utmaning som kommunen står inför framöver, nämligen hur de styrkor som listas på s. 16 ska kunna bevaras och stärkas under en period då kommunen kommer att stå inför ett starkt exploateringsstryck till följd av t.ex. nya väg 73. Risken för växtvärk är hög och om inställningen till exploateringar är reaktiv och alltför generös finns en stor fara för att kommunens unika styrkor i form av höga natur- och kulturvärden kraftigt försvagas. Detta skulle drastiskt minska kommunens attraktionskraft. Den här utmaningen bör tydliggöras ytterligare i ÖP:n, som bör höja ambitionerna beträffande åtgärder som kan förebygga en försvagning av kommunens styrkor. En viktig sådan åtgärd är att planera för skydd för höga natur- och kulturvärden i större utsträckning än vad som nu är fallet i ÖP:n.

2. Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är till stora delar ett bra och mycket viktigt dokument. Generellt anser vi att kommunen bör revidera ÖP:n i enlighet med de rekommendationer, förslag och slutsatser som finns i MKB:n. I ett par avseenden verkar det dock som om MKB:n inte beaktar planerade exploateringar som skulle få mycket stora miljökonsekvenser:

- På s. 73 (under rubriken "Kommunens lokala miljömål") nämns inte den planerade bebyggelsen i form av bostäder på strandskyddad mark söder om Hamnviken.
- På s. 92 (under rubriken "Verksamhetsområden") står det att läsa att Norvik och Kalvö inte behandlas i MKB:n eftersom områdena "omfattas av pågående planer".

Det här gör MKB:n svårtolkad, eftersom ÖP:n innefattar såväl ett utvecklingsområde söder om Hamnviken och de planerade verksamhetsområdena vid Norvik och Kalvö (se t.ex. karta på s. 117 i ÖP). Om MKB:n faktiskt har genomförts utan hänsyn till konsekvenser av dessa stora exploateringar är flera av MKB:ns resultat gravt missvisande. I så fall är det nödvändigt att revidera MKB:n.

Vi vill även påpeka att Stora Vika saknas i den lista på kommunens områden med högsta naturvärden som finns på s. 63 i MKB:n. Vi vill också passa på att påpeka att "Lövhagen" under rubriken *Våtmarker* på s. 56 i MKB:n ska ändras till "Lövsjön".

3. Genomförande och uppföljning

En i nuläget svag del av ÖP:n är delen *Genomförande och uppföljning* (s. 146-147). Denna del bör utvidgas med en rad preciseringar kring hur kommunen har tänkt sig genomförandet och uppföljningar. Detta är också en rekommendation i MKB:n (s. 5), som påpekar behovet av att det tydligare ska framgå av ÖP:n vilka verktyg och åtgärder som behövs för att genomföra de uppställda strategierna. Beträffande uppföljning sägs på s. 147 att det är nödvändigt med "en fortsatt dialog och nära samarbete mellan kommunens alla förvaltningar och avdelningar, exploatörer, byggherrar med flera". Det bör preciseras hur kommunen har tänkt sig att se till att denna dialog och samarbete ska utformas. Vi undrar också vilka som inbegrips av uttrycket "med flera"?

4. Behov av preciserade tidtabeller

På många ställen i ÖP:n finns "läs mer"-hänvisningar som gäller dokument som "ska tas fram" eller är "under arbete". För sådana dokument bör det anges en tidtabell för framtagandet, så att läsaren vet när dokumenten kommer att vara färdiga.

5. Specifika synpunkter

Kapitel 5 om pågående planering och utvecklingsmöjligheter: Vi tycker att detta kapitel är märkligt upplagt. Det överlappar eller stämmer inte helt överens med andra kapitel och orternas utvecklingsmöjligheter är så kortfattat beskrivna att det blir otydligt vad som menas. Vi föreslår att kapitlet istället helt och hållet inriktar sig på att beskriva den pågående planeringen, så att läsaren får veta vad som redan är beslutat eller sannolikt på väg att beslutas.

Kultur- och fritidsanläggningar (s. 28f): Den nya etableringsplats som nämns som möjlig för en ny motocrossbana (vid Dammen SÖ om Stora Vika) ligger nära flera tysta områden, jfr kartan på s. 69. Vi anser att alternativa etableringsplatser därför måste undersökas, helst i närheten av platser som redan idag ger upphov till buller.

Natur-, vatten- och kulturmiljöer (s. 29): Här nämns att naturområden i behov av någon skyddsform har identifierats, och på kartan på s. 31 är Stora Vika, Östra Styran och Lövhagen inringade. Vi instämmer i att dessa områden är i allra högsta grad skyddsvärda, men det finns fler skyddsvärda områden i kommunen, jfr s. 83. Vilka kriterier har använts för att identifiera just dessa tre områden? Sådana kriterier måste redovisas och motiveras för att identifieringen ska bli begriplig. På kartan på s. 79 finns exempelvis fler oskyddade områden med högsta naturvärde (klass 1). Varför har inte dessa identifierats som skyddsvärda?

Turism, rekreation och friluftsliv (s. 53):

- Vi konstaterar att det bara är delvis sant att det finns ”goda möjligheter till hållbar turism med cykel”. I själva verket är många av de allmänna vägarna i kommunen direkt farliga för cyklister, inte minst väg 225.
- Det konstateras att ”kommunen har gott om badplatser, både naturliga och iordningsställda”. Det bör preciseras vilka de iordningsställda är och vilket ansvar som kommunen har för dessa.

Riktlinjer för landsbygdens och skärgårdens näringar (s. 55):

- Riktlinjerna för jord- och skogsbruk bör kopplas närmare till det lokala miljömålet för ekologiskt lantbruk.
- Det bör framgå av ÖP:n hur stor andel av jordbruksmarken som har klass 3 och uppåt i åkermarksgraderingen och var i kommunen dessa marker finns.
- Riktlinjen ”Förutsättningar för ett rationellt skogsbruk ska ges och hänsyn till detta tas i planeringen” är mycket vag. Vad menas med detta? Vi anser att riktlinjen bör preciseras i riktning mot hänsynstagande till naturvärden i skogsbruket. Vi vill i sammanhanget påpeka att kommunen har möjlighet att sluta naturvårdsavtal med skogsägare och vi anser därför att ÖP:n bör redovisa kommunens ambition i denna fråga. I kommunen finns många nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt vars skydd kommunen bör vara med och ta sitt ansvar för, se Skogsstyrelsens Skogens Pärlor-system. Detta gäller även skyddsvärda naturformationer som exempelvis den stora dödisgropen strax NV om Frölunda i Sorunda (N om väg 225).
- Det bör preciseras vilka ”de viktigaste reproduktionsområdena för fisk” är. På s. 56 nämns endast 1 ”värdefullt vatten”, nämligen Dyån/Fitunaån.

Transporter och hållbart resande (s. 58ff): För detta område finns konfliktpunkter som illustrerar den huvudsakliga utmaning som vi beskrev i avsnitt 1 ovan, nämligen hur de värden som gör kommunen attraktiv som bostads-, besöks- och verksamhetsplats ska kunna bevaras och ökas när kommunen ställs inför ett starkt exploateringsstryck. De här konflikterna bör tydliggöras i ÖP:n för att kunna tas på allvar i planeringen. Ett viktigt exempel är behovet av ”satsningar för snabbare och tätare trafik” på Nynäsbanan (s. 62). Vi instämmer i detta. Men detta är inte helt konsekvent med konstaterandet på s. 65 att den spårbundna persontrafiken måste kunna hålla ”minst samma standard som idag”. Detta kan uppfyllas genom att ha kvar samma standard som idag, vilket enligt vår åsikt skulle vara helt oacceptabelt med tanke på Nynäsbanans otillräckliga kapacitet och driftsproblem. Vi vill även påpeka att SL i sina synpunkter på förslag till ÖP (Samrådsredogörelse 2, s. 27) varnar för att pendeltågstrafiken kan komma att *reduceras* (vår kursivering) till följd av den ökade godstrafik på järnväg som planeras till följd av hamnen vid Norvik. De här konfliktpunkterna bör tydliggöras i ÖP:n, inte minst för att skapa planeringsberedskap för att bemöta dem. Några övriga synpunkter:

- På s. 62 påpekas behovet av bättre bussförbindelser med Södertälje, Botkyrka och Haninge. Vi instämmer, men Huddinge (särskilt Flemingsberg) bör läggas till i listan med tanke på att resande till Södertörns Högskola bör underlättas för invånarna i kommunen.
- Riktlinjerna på s. 65, första punkten: ”Ska förbättras” är mycket vagt och bör preciseras.
- Riktlinjerna på s. 65, femte punkten: Vilka är ”andra viktiga målpunkter”? I texten på s. 60 talas om ”kommunens orter och servicepunkter”, vilket i och för sig också bör preciseras. Detta indikerar att det är viktigt att kontrollera att det som listas under riktlinjer överensstämmer med innehållet i ÖP:ns löpande text.
- Vi instämmer i att det finns ett behov av åtgärder för att förbättra säkerheten längs väg 225. En begränsning mot tung trafik bör vidare införas. Frånsett alla andra skäl till detta

av trafiksäkerhetsskäl har nya väg 73 rimligen ett mycket bättre skydd mot miljöfarliga utsläpp vid olyckor än väg 225. Väg 225 passerar vid ett flertal tillfällen över vattendrag som har naturliga bestånd av havsöring (Fitunaån och Kagghamraån samt deras tillflöden) och utsläpp av miljöfarliga ämnen till dessa vattendrag kan få förödande konsekvenser.

Gång- och cykeltrafik (s. 60 och kartan på s. 59): Vi vidhåller behovet av en högre ambition när det gäller att planera för större möjligheter för gång- och cykeltrafik i kommunen, se även våra synpunkter 2010-01-31 på förslaget till ÖP. Vi anser att kommunen ska ta sin del av ansvaret för att cykelvägar byggs även utanför tätorterna. Att enbart hänvisa till Trafikverkets resurser och prioriteringar är alltför defensivt och rimmar illa med att samtidigt ha ambitionen att det ska vara möjligt att cykla säkert mellan kommunens orter och servicepunkter. Hur ska vidare ordet ”möjlig” tolkas i ”möjlig ny cykelväg” i kartan på s. 59? En precisering är nödvändig – det torde vara ”möjligt” att ha cykelvägar längs alla allmänna vägar. Vi vill i sammanhanget påpeka att den tunga trafiken kommer att öka väsentligt framöver på vägen mellan Väggarö och Sunnerby till följd av den bergtäkt som kommer att öppnas vid Väggarö. Trafiken kommer att försämra säkerheten för gång- och cykeltrafikanter på denna väg och därmed försvåra möjligheterna att cykla säkert mellan Ösmo och Sorunda. Som vi ser det är den enda rimliga lösningen en cykelväg längs hela väg 225, i synnerhet som väg 225 har en hög potential som led för cykelturism.

Natur- och vattenmiljöer (s. 68ff): Det här avsnittet är en klar förbättring jämfört med det tidigare förslaget till ÖP. Vi vidhåller dock behovet av en ny heltäckande naturinventering av kommunen. Att en uppdatering av den drygt 20 år gamla översiktliga naturinventeringen har gjorts är bra, men inte tillräckligt. Även i MKB:n (s. 12) påpekas att kommunens underlagsmaterial för naturmiljö är föråldrat. En modern utformning av en ny heltäckande naturinventering skulle även ge ÖP:n ett bättre underlag för hushållning av ekosystemtjänster i kommunen. Några övriga synpunkter:

- Färgmarkeringarna på kartan på s. 69 är i vissa fall svåra att skilja från varandra. Går det att göra skillnaderna mellan de olika typerna av områdena tydligare? Även om det rör sig om grönstruktur kan det bli tydligare om även andra färger än grönt används i kartan.
- Omfattningen av tysta områden ser ut att vara ofullständig i kartan på s. 69. Det torde t.ex. finnas tysta områden i norra Sorunda som inte är markerade på kartan.
- Det är viktigt att arbeta för att Fitunakilen inte isoleras i förhållande till kommunens övriga gröna kilar och värdekärnor. Det är bra att ett svagt grönt samband har identifierats mellan Fitunakilens södra ände och Stora Vika värdekärna, men det är även angeläget att stärka det gröna sambandet mellan Fitunakilen och Ösmo värdekärna. Därför bör ett svagt grönt samband även ritas in mellan Fullbro och Muskan över Sunnerby och Väggarö, inte minst med tanke på de här trakternas betydelse som närreklamationsområde för boende i Spångbro/Sunnerby.
- Långsjön med omgivande marker bör inkluderas i den regionala gröna kilen.
- Ordet ”främst” i den sista meningen i första spalten på s. 68 bör ersättas med ”särskilt”.
- Beträffande naturvårdsavtal på s. 82 vill vi påpeka att även kommunen kan upprätta sådana avtal med skogsägare, jfr vår synpunkt ovan angående riktlinjer för landsbygdens och skärgårdens näringar.
- Vi instämmer i konstaterandet på s. 83 att kommunen bör verka för att upprätta relevanta skydd för de områden som nämns i avsnittet *Nya skyddsvärda områden* och för andra möjliga skyddsvärda områden. Det bör dock preciseras *hur* detta ska gå till, exempelvis genom att indikera vilka kommunala naturreservat som planeras att bli inrättade. Sådana preciseringar skulle vara en värdefull konkretisering av vad som menas med en ”långsiktig strategi för utveckling och bevarande av grön- och blåstrukturen”, dvs. den

strategi som ÖP:n betonar på s. 68 att det finns ett behov av. Vidare finns en inkonsekvens på så sätt att samtliga områden som nämns som skyddsvärda på s. 83 inte finns med som ”planerat skyddat område” på kartan på s. 79 och inte heller finns med som ”skyddsvärda” på kartan på s. 31. Här finns ett behov av förtydliganden. Det bör vidare preciseras vad som menas med ”planerat skyddat område”? Vilken typ av skydd?

Materialförsörjning (s. 90ff): Detta avsnitt är en förbättring jämfört med tidigare förslag till ÖP. Vi vidhåller dock att det bör ingå en strategi för att i mesta möjliga mån öka återvinningen av berg- och schaktmassor, t.ex. genom att se till att det finns en infrastruktur för detta. På så sätt minimeras behovet av att öppna nya bergtäkter. Några övriga synpunkter:

- Bergtäkten vid Väggarö har trots våra starka invändningar och många protester från närboende fått tillstånd. Texten i ÖP:n bör därför uppdateras.
- Vi konstaterar att om det enorma bergguttaget som planeras ske vid Norvik blir av resulterar detta i bergmassor som kan täcka kommunens långsiktiga behov. Kommunen behöver därför planera hur mellanlagring ska göras möjlig, så att bergguttaget vid Norvik faktiskt leder till att andra bergguttag i kommunen blir onödiga under lång tid framåt. En sådan planering tillsammans med en strategi för återvinning gör i sin tur att det är onödigt att identifiera andra möjliga platser för bergtäktsverksamhet – platserna 1-5 i listan på s. 92 och på kartan på s. 91 bör därför strykas ur ÖP, även med tanke på de stora konflikterna mellan bergtäktsverksamhet på dessa platser och andra intressen.
- Kartan på s. 91 innehåller fel. Det sägs att röd triangel betyder pågående grustag, men de röda trianglarna på kartan markerar bergguttag som har fått tillstånd (Väggarö) respektive bergguttag som planeras (Himmelsö, Norvik). Det är istället grustagen i Sunnerby och Grödbby som ska markeras med röda trianglar. Himmelsö och Norvik bör få en beteckning för planerat bergguttag och Väggarö bör få en beteckning för bergguttag som har fått tillstånd. Vidare bör platserna med gula trianglar strykas, jfr föregående punkt.

Energiförsörjning (s. 93f): Vi är positiva till etablering av vindkraft och anser att etablering till havs bör prioriteras. Etablering till lands är mer komplicerad på grund av fler konfliktpunkter, inte minst med förekomsten av tysta områden.

Risker och sårbarhetsfaktorer (s. 96f): Det vore önskvärt om detta kapitel tar ett bredare grepp, förslagsvis genom att arbeta med begreppet resiliens och analysera risker och sårbarhet utifrån ett resiliensperspektiv. I övrigt anser vi att avsnittet om *Farligt gods på land och vatten* är alldeles för tunt med tanke på den dramatiska ökning av farligt gods som LNG-terminalen i Nynäshamn och den planerade hamnen vid Norvik kommer att leda till. Se även Länsstyrelsens synpunkter på s. 13 i Samrådsredogörelse 2. Vidare bör det i avsnittet *Förorenad mark* preciseras hur kommunen kommer att gå vidare med inventeringar av förorenade områden.

Nynäshamn (s. 116ff):

- Vi instämmer i att stadens parker är viktiga och uppmanar till stor varsamhet gentemot parker och träd i staden.
- Vi är kritiska till att området söder om Hamnviken markeras som utvecklingsområde om detta syftar till det stora bostadsområde på strandskyddad mark som har varit på förslag. Istället vill vi se en alternativ utveckling av hela Lövågen-området (inklusive markerna söder om Hamnviken) med hjälp av användningsområden som harmonierar med friluftsliv och områdets höga naturvärden.

- Vi vidhåller vår kritiska inställning till etableringen av en storhamn vid Norvik och anser fortfarande att det skulle vara bättre att utnyttja Norvik för exempelvis bostadsbebyggelse eller att flytta den befintliga hamnen i Nynäshamn till Norvik.

Segersång (s. 124): Vi instämmer med att ny bebyggelse väster om Segersängs station står i konflikt med grönstrukturen. Naturvärdena i området måste kartläggas noggrant, så att eventuell bebyggelse påverkar naturvärdena i så liten utsträckning som möjligt.

Sunnerby-Spångbro (s. 126f):

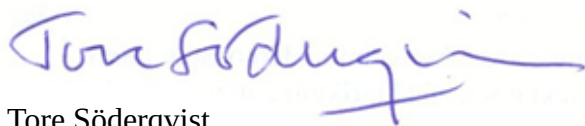
- Torps hage (även kallad Pettsöns hage) strax söder om Sunnerby bör nämnas i avsnittet om natur- och kulturvärden. Tack vare insatser från Sunnerbyskolan, Naturskolan och oss är hagen välvärdad med bete och slåtter, vilket har höjt hagens naturvärden. Den är också värdefull ur rekreationssynpunkt för boende i Sunnerby. Hagen bör räknas in i de kulturmiljöer runt Torps by som ska omfattas av områdesbestämmelser, och det bör då preciseras att hagen ska vara föremål för fortsatt hävd.
- Grundvattentäkten Gorrans stora sårbarhet för störningar bör ytterligare understrykas. Detta betonas också av Länsstyrelsen (Samrådsredogörelse 2, s. 12).

Grödbby (s. 131): Grundvattentäkten Gorrans stora sårbarhet för störningar bör även här ytterligare understrykas. Återigen betonas detta också av Länsstyrelsen (Samrådsredogörelse 2, s. 12).

Stora Vika (s. 132f). En fördjupad ÖP bör tas fram för Stora Vika på grund av traktens ovanligt höga natur- och kulturvärden. Det är mycket positivt att ÖP:n öppnar för helt nya användningsområden för det före detta kalkstensbrottet. Det är angeläget att nya bebyggelser och verksamheter i Stora Vika anpassas till de höga natur- och kulturvärdena. Kartan på s. 133 bör kompletteras med omfattningen av det planerade skyddade området som återfinns på kartan på s. 79. Vidare bör avsnittet på s. 146 om Stora Vika även nämna förekomsten av de ovanligt höga naturvärdena.

Med vänlig hälsning

NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

Tore Söderqvist
ordförande

Nynäshamns Naturskyddsförening

*** Vi har ca 600 medlemmar och är Svenska Naturskyddsföreningens lokalkrets i Nynäshamns kommun ***

Postadress: c/o Söderqvist, Norr Källsta 15, 148 96 Sorunda

Hemsida: www.naturskyddsforeningen.se/nynashamn

E-post: nynatur@hotmail.com

Tfn, ordf. Tore Söderqvist: 076-2475796